

NOORD-HOLLANDSCHE COURANT.

Dien et mon droit.

DONDERDAG. 23 NOVEMBER.

AGENTEN.

Te 's Hage, Gebr. J. & H. v. LANGENHUYSEN.
Te Rotterdam, J. A. VAN BELLER.

Advertentien van Zes regels en daar beneden worden tegen 1,00 geplaatst; meer dan Zes regels tegen 15 cents per regel. — Voor alle advertentien wordt bovendien 35 cents toegelikt betaald. Voor groote letters betaalt men naar de plaatsruimte meer.

AMSTERDAM, 22 November.

Wij hebben tot dusverre mededeeling gedaan van alle vergaderingen. Wij bidden onze lezers aan di niet meer waarde te hechten, dan zij bezitten, en vooral niet te beschouwen als uitdrukkinge onze sympathie voor al die kandidaten, welke daarin worden genoemd. Wij hebben ons met zorg laten voorlichten omtrent hen; en zullen morgen aanvangen met de lijst te geven van die kandidaten, die ons vertrouwen waardig zijn.

WENKEN EN HERINNERINGEN.

Ten gerieve der Kiezers en om te voldoen aan talrijke, ons van vele zijden gedane uitnoodigingen, verspreiden wij de aandacht der kiesbevoegden op de volgende punten, waarvan geen humer in deze dagen onkundig mag zijn, daar het verzuim van eene enkele, schijnbaar onbeduidende omstandigheid, de treurigste gevolgen kan na zich slepen:

1°. Indien de meerderheid van hen, die dezelfde beginselen deelen, omtrent den naam des kandidaats overeengekomen is, en de minderheid gaarne een anderen naam vooruitgezet had gezien; dat dan de minderheid haren voorkeur ten offer brengt aan de beslissing der meerderheid. Doet zij dit niet, de minderheid zal, door hare stemmen te onthouden aan een echt-liberalen kandidaat, de kansen vermeerderen van den zoodanigen, die aan de nieuwe orde van zaken vijandig is; — en een kleingeestig vasthouden eigene inzichten zal de zaak der vrijheid en des grootelijks in gevaar brengen.

2°. Indien er zijn, die omtrent het politisch karakter en omtrent hetgeen zij van den voorgestelden kandidaat te wachten hebben, niet behoorlijk mogten ingelicht; dat zij dan, wier kennis te dien aanzien onvollediger en naauwkeuriger is, aan hunne broeders de nodige bewijzen, hen te onderrigten, welke verwachtingen wij geregtigd zijn van den aanbevolen kandidaat te koesteren.

3°. Daar zullen er nog altijd zijn, die eenigzins onverschillig aan de openbare zaak, zich het liefst van alle naam aan het verkiezingswerk zouden onthouden. Dat alle mannen, wien door hunne medeburgers eenige invloed toegekend wordt, toch de handen in slaan en alle geoorloofde middelen aanwenden, om eene zoo schuldige onverschilligheid te bestrijden, om haar in belangstelling voor de openbare zaak, welke tevens die van elk en een iegelijk in het bijzonder is, te veranderen. Dat zij te dien einde de onverschilligen herinneren, dat geen ons geschonken talent in den grond mag begraven worden, maar dat wij daarmede, der Godsdienst en den Staat ten dienste, moeten woekeren en eenmaal zullen geroepen worden daar rekenschap van af te leggen — ook het talent, van de stem, die elk der kiezers in een beslissenden oogenblik is toevertrouwd.

4°. Zij, die ten aanzien van een bedrijf, zoo nieuw als dat der Verkiezingen, nog, naar het gewoone, niet genoeg! eenigermate mogten onkundig zijn, moeten herinnerd worden, op welken dag, waar ter plaatse en op welk uur de inlevering der verkiezings-

biljetten in het hoofd-district of onder-kiesdistrict moet plaats hebben;

zij moeten herinnerd worden, dat zij, nevens een brief van oproeping, twee stembiljetten behooren te ontvangen, waarop het zegel van de hoofdplaats van hoofd- of onder-kiesdistrict staat afgedrukt;

dat een der biljetten moet worden ingevuld met den naam van den verlangden afgevaardigde voor de Tweede, het andere met de namen van twee kandidaten voor de Eerste Kamer;

dat geen der biljetten eigenhandig geschreven en behoeft ondertekend te worden, zoodat niemand bij magte is na te gaan, aan welken afgevaardigde voor de Tweede, of aan welke kandidaten voor de Eerste Kamer elk kiezer zijne stem heeft gegeven;

dat de kiezers, in geval zij de verkiezingsbiljetten reeds mogten ingevuld hebben met namen, welke zij gaarne met andere zouden willen vervangen, geregtigd zijn de reeds ter neêrgeschrevene namen uit te wisschen en, des verkiezende, andere daarvoor in de plaats te stellen;

dat de kiezers toch voorzigtig zijn, hunne biljetten niet uit lichtzinnigheid ter invulling ter hand te stellen aan lieden, die niet geheel hun vertrouwen waardig zijn en verdiend hebben; daar zoo gemakkelijk van zulk eene lichtzinnigheid gebruik zou kunnen worden gemaakt, om den regtschapen kiezer te doen stemmen voor personen, van welke wij niets dan onheil te duchten hebben; om hem alzoo, onwillekeurig, mede te doen werken tot het vestigen van een staat van zaken, welke hij de eerste zou zijn om te verafschuwen;

dat de stembiljetten met lak of met een ouwel toegemaakt moeten zijn, en dat die, welke aldus niet toegemaakt zijn, niet medegerekend worden.

dat, eindelijk, de kiezers toch zorg dragen tegenwoordig te zijn bij eene eventuele herkiezing, zoo geen der kandidaten eene volstrekte meerderheid op zich heeft vereenigd; daar bij eene zoodanige herkiezing misschien, hier en daar slechts de aanwezige kiesgeregtigden tot medestemmen geroepen zullen worden, en hunne afwezigheid alzoo de betreurenswaardigste gevolgen zou kunnen hebben.

Deze punten behooren in onze dagen diep ingeprent te worden in den geest der kiesbevoegden, en wij verzoeken alzoo onze vrienden en lezers daarop alom bij vriend en buur de opmerkzaamheid te willen vestigen.

Bij besluiten van den 21sten dezer, N°. 55, 56, 57, 58 en 59 heeft de Koning

1°. eervol ontslag verleend: Aan den vice-admiraal J. C. Rijk, als tijdelijk minister van marine en koloniën; aan den heer Mr. D. Donker Curtius, als tijdelijk minister van justitie; aan den heer Mr. L. A. Lightenvelt, als tijdelijk minister voor de zaken van de Roomsche Katholieke Eeredienst; aan den heer Mr. J. M. de Kempenaar, als tijdelijk minister van binnenlandsche zaken; aan den heer Mr. A. A. baron Bentinck, als tijdelijk minister van buitenlandsche zaken; aan den generaal-majoor J. H. Voet, als tijdelijk minister van oorlog; aan den heer Mr. P. P. van Bosse, als tijdelijk minister van finantien; en aan Mr. S. baron van Heemstra, als

tijdelijk minister voor de zaken van de Hervormde Eeredienst.

2°. benoemd tot:
Minister van Marine den vice-admiraal J. C. Rijk;
Minister van Justitie den heer Mr. D. Donker Curtius;
Minister van Buitenlandsche Zaken den heer Mr. L. A. Lightenvelt;

Minister van Binnenlandsche Zaken den heer Mr. J. M. de Kempenaar;
Minister van Oorlog den generaal majoor J. H. Voet;
Minister van Finantiën den heer Mr. P. P. van Bosse;
Minister voor de zaken van de Hervormde Eeredienst Mr. S. baron van Heemstra, en
Minister van Koloniën den heer G. L. Baud, laatste-lijk directeur der culturen in Nederlands Indie.

3°. bepaald, dat in afwachting van de benoeming van een minister voor de zaken van het Roomsche Katholieke Eeredienst, het bestuur van dat departement voorloopig zal blijven toevertrouwd aan den minister van Binnenlandsche Zaken, Mr. L. A. Lightenvelt;

4°. den minister van Marine, vice-admiraal J. C. Rijk, bij besluit van denzelfden dag, N°. 55, eervol ontslagen als tijdelijk minister van Marine en Koloniën, uit aanmerking van de diensten in zijne langdurige militaire loopbaan bewezen, benoemd tot kommandeur der Militaire Willems-orde;

5°. de heeren Mr. D. Donker Curtius en Mr. J. M. de Kempenaar, bij besluit van denzelfden dag, N°. 56, eervol ontslagen als tijdelijke ministers van Justitie en van Binnenlandsche Zaken, benoemd tot ridders grootkruis der orde van den Nederlandschen Leeuw, en tot kommandeurs derzelfde orde de heeren: Mr. L. A. Lightenvelt, J. H. Voet, Mr. P. P. van Bosse en Mr. S. baron van Heemstra, bij opgemaakt besluit N°. 56 eervol ontslagen als tijdelijke ministers voor de zaken van de Roomsche Katholieke Eeredienst, van Oorlog, van Finantiën en voor de zaken van de Hervormde Eeredienst, en

6°. den gezant aan het hof van België, Mr. A. A. baron Bentinck, bij meer gemeld besluit N°. 56 eervol ontslagen als tijdelijk minister van Buitenlandsche Zaken, benoemd tot minister van Staat.

Bij besluit van 19 November jl., n°. 83, heeft Zijne Majesteit aan Mr. A. F. X. Luyben, op zijn verzoek, eervol ontslag verleend als auditeur bij den schuttersraad der dienstdoende schutterij te 's Hertogenbosch.

VERKIEZINGEN.

De heer P. A. de Lange heeft ingevolge het besluit der vergadering op den 15 dezer gehouden, de kiesgeregtigden binnen het district, waarvan Alkmaar het hoofd-district uitmaakt, opgeroepen tot de bijeenkomst, welke op Maandag den 20 dezer, des middags ten twaalf ure in het lokaal Harmonie in de Lombardsteeg te Alkmaar zal gehouden worden, terwijl hij hen tevens kennis geeft, dat van de in voormelde vergadering voorgestelde heeren de kandidatuur hebben aangenomen de heeren Jhr. Mr. C. van Foreest, Mr. J. A. Kluppel, Mr. G. van Leeuwen en S. A. Moraaz, terwijl de heer J. G. A. Verhoeff zich als nog niet heeft gedeclareerd, maar in de vergadering van Maandag zijn besluit zal kenbaar maken, en de heer J. T. Koorn zijn verlangen heeft te kennen gegeven om niet in aanmerking te komen.

Betreffende de II. Donderdag te Dordrecht gehouden vergadering vernemen wij dat zij zeer talrijk was, en mede werd bijgewoond door den heer P. Blussé van Oud-Alblas. De stemmen werden opgenomen en daaruit bleek dat prof. Thorbecke eene groote meerderheid had verkregen. Nu stond de heer Blussé op en, zichtbaar aangedaan, verklaarde hij in een zeer goed gesproken woord, dat hij de keus der vergadering toegelikt als zijnde het meest van al de aanwezigen in staat die te beoordeelen, vermits hij een leerling was van den professor. „Echter, ging hij voort, wanneer de meerderheid mij had aangewezen, zou ik met het levendigst belang voor deze stad, de zaak hebben aangenomen; nu echter doe ik openlijk hulde aan de keus.”

Daarop ontstond eenige beweging, en er werd aan-

gemerkt dat de onderkiesdistricten, nog niet alle aanwezig waren en deze ook hunne stemmen moesten uitbrengen; nu werd, na een onstuimig oogenblik, besloten, circulaire naar de onderdistricten te zenden en de vergadering tot eene volgende bijeenkomst verdaagd.

Men schrijft ons uit Leyden:

„Ik kan u verzekeren dat onderscheidene burgemeesters der plattelands gemeenten, behorende tot het 2e district van Zuid-Holland, hunne kwaliteit en pligt van onpartijdigheid vergetende, aan de kiezers eene oproeping gedaan hebben *nota bene* door hunne veldwachters (*let wel!*) in kwaliteit van burgemeesters (zij noemen niet hunne namen, maar hunne kwaliteiten), om zich op 22 dezer te vereenigen, ten einde met *besloten* briefjes hunne kandidaten voor de Kamers te stemmen, en (*let wel!*) alsdan 4 committenten te benoemen, die gezamenlijk met de andere committenten uit de overige onderkiesdistricten, te Leyden bijeen moeten komen den volgende dag, om het resultaat der verschillende stemmen op te maken en mede te deelen en, *nota bene*, het tableau van dien uitslag ter visie te leggen. — Waar? — ter secretarie!

„Wat hebben de Franschen zich te beklagen dat Louis Philips gevallen is, uit hoofde der ambtenaren, de gunstelingen der ministers, zich te veel met de verkiezingen inlieten, en dat dus de wezenlijke geest der natie in de Kamers niet werd gerepresenteerd? *Initiis obsta.*”

Naar wij vernemen verklaren de kiesgerechtigden van Oud-Beijerland zich voor den heer Mr. W. Wintgens, te Delft, als kandidaat voor de Tweede Kamer.

Men meldt ons uit Tilburg, dd. 21 November:

„Heden werd alhier de laatste voorloopige vergadering in dit hoofd-kiesdistrict gehouden; daarin zoude beproefd worden, wie der kiesbevoegden als kandidaten voor de Eerste en lid voor de Tweede Kamer zoude aanbevolen worden.

„Behalve de vroeger vermelde werden nog als kandidaten voor de Eerste Kamer opgegeven: de heeren Ligh-tenvelt, minister voor de R. C. Eeredienst, Storm, lid der Tweede Kamer, H. de Wijs en H. A. Bijvoet, te 's Bosch. Bij stemming bekwamen de heeren Sasse van Ysselt, te Boxmeer, 66, Verheijen, griffier der Staten van Noord-Brabant, 38, Lightenveld 16, de Wijs 11, Storm 8 en Bijvoet 6 stemmen; zoodat de beide eersten als kandidaten zijn geproclameerd.

„Tot de stemming voor de Tweede Kamer overgaande, had men het zelfzame en voor den gekozen zoo ver-eerend verschijnsel, dat, ofschoon uit velen gemeenten personen tegenwoordig waren, en het stemmen met gesloten en ongeteekende briefjes geschiedde, al de aanwezige stemmen zich op den heer Mutsaers, lid der Tweede Kamer, vereenigden.”

Men meldt ons uit Veghel van den 18 dezer:

„Heden is in deze gemeente in navolging van vele andere plaatsen eene vereeniging van kiesgerechtigden tot stand gebracht, waarin een definitief bestuur is benoemd, bestaande uit de Heeren H. P. van den Bergh, J. A. de Munck, P. A. van de Ven en B. W. van der Hagen.

„In de vergadering dezer vereeniging is op de lijst der kandidaten gebragt: voor de Tweede Kamer de heeren Mr. Storm, Mr. J. B. Bots, Mr. N. F. Sassen, Prof. Thorbecke en C. van Vessum, en voor de Eerste Kamer de heeren F. de Bruin, Jonkheer L. van Sasse van Ysselt, Nahuis van Burgst, Rouppe van der Voort en H. de Wijs, ten einde daaruit den 25 dezer de definitieve keuze te doen.”

In de algemeene vergadering van kiezers, in het kies-district Bergen op Zoom, gehouden den 18 November, waar 184 kiezers tegenwoordig waren, zijn, ingevolge eene eerste stemming tot voorloopige kandidaten gekozen, voor de Tweede Kamer der Staten-Generaal, de heeren Mr. L. Storm, Mr. D. Meuschen, te Breda, en Mr. Thorbecke.

Te Helmond vestigt zich de keuze der stemgerechtigden voor de Tweede Kamer op den heer Mr. J. B. Bots en voor de Eerste Kamer op de Heeren J. T. de Broyn en L. van Sasse van Ysselt. De beide eerstgenoemden Heeren hebben opentlijk die kandidatuur aangenomen.

Te Gouda zijn, naar wij vernemen, in eene vergadering vereenigd, met de commissien der onder-districten, de keuzen uitgebragt voor de Tweede Kamer op de heeren Lutz, A. van Rijekevorsel en Mr. Donker Curtius en voor de Eerste Kamer op de heeren Mr. J. J. Holtzman te Amsterdam, M. Viruly en J. van Vollenhoven te Rotterdam en Prins Frederik der Nederlanden.

Van eene zeer geloofwaardige zijde vernemen wij dat in onderscheidene onder-districten van Gouda, als kandidaat voor de Tweede Kamer voorgedragen en zeer gewenscht wordt de heer Mr. G. A. van der Linden.

De stemgerechtigden in het Zeeuwsche onderkies-district Westkappelle, zijn opgeroepen tegen den 22 November, ten einde zich onderling te verstaan over de benoeming van twee kandidaten voor de Eerste en één lid van de Tweede Kamer der nieuw te verkiezen Staten-Generaal.

Men verneemt, dat de heer J. van Dissel Jz., Med. Dr. te Groenlo, voor de hem aangeboden kandidatuur als lid der Tweede Kamer, in het 4de district Ruurlo, prov. Gelderland, beleefdelyk heeft bedankt.

Te Steenwijk heeft eene vergadering van kiezers uit die stad bijna eenparig besloten hare stemmen uit te brengen op den heer Mr. A. J. Duymaer van Twist voor de Tweede, en op den heer Mr. A. J. Vos de Wael voor de Eerste Kamer.

Den 17 dezer is te Texel, eene voorloopige vergadering van eenige kiezers gehouden. Er waren 13 heeren tegenwoordig, welke besloten hebben, alle kiezers in het onder-district, 164 in getal, tegen aanstaande Vrijdag op te roepen, en als dan aan te bevelen de heeren S. A. de Moraaz, G. van Leeuwen en Jhr. C. van Foreest als kandidaten voor de Tweede Kamer en voor de Eerste Kamer, de heeren Matthiessen, van Brien en J. C. Baud.

Naar wij vernemen zou men bedacht zijn, op het maken van een nieuw tarief van in- en uitgaande regten.

(Amst. Ct.)

De Nederlandsche Bark *Laurens Koster*, Kapitein D. R. Kleve, van Rotterdam naar Batavia, aan boord hebbende 128 soldaten der infanterie, is den 16 dezer de stoomboot Robert Bruce in de haven van Steerness gesleept, hebbende vele zieken aan boord. Zes soldaten zouden na 6 tot 48 uren lijdens aan de cholera bezweken zijn, en 27 anderen, waaronder manschappen der equipage, ziek liggen, waarvan 20 aan gewone ongesteldheden en 7 aan de cholera. Het schip is naar de Nore gezonden in afwachting van bevelen uit Londen, werwaarts de gezagvoerder zich begeven heeft, ten einde verlof te verkrijgen om de troepen aan boord van een ander vaartuig over te schepen, en aldus beter de ramp te bestrijden.

LEEWARDEN, 19 November. Naar men verneemt, zal de benoemde Gouverneur van dit gewest, Mr. J. E. van Panhuijs, op Dingsdag e. k. audientie verleen en zijne belangrijke betrekking aanvaarden.

OUD-BEIJERLAND, 18 November. Op de drie beestenmarkten in de maand November alhier gehouden wordende, werd dit jaar niet zoo veel vee aangebragt als voorleden jaar, hebbende het aantal runderen bedragen, den 2 November 380, den 9,320 en den 16,200 stuks. Ook van varkens was de markt op de beide laatste dagen voorzien. Hoewel nog duur, werd voor eene 600 ponds koe wel f 10 à f 15 minder bedongen dan voor zes weken. De prijs van het vette vee bleef evenwel staande maar de vare koeijen benevens het jonge vee en het 1, 2 en 3jarig os-goed dat meerendeels verkocht werd, was zeer duur. De prijs van het spek was van oude varkens 17 à 18 centen en van biggen door elkander 15 centen per vijf oncen vuil.

BUITENLANDSCHE BERIGTEN.

FRANKRIJK.

PARIS, 20 Nov. Men zegt dat ons gouvernement dezen morgen buitengewone dépêches heeft ontvangen van den heer Em. Arago, onzen gezant te Berlijn, en dat zij aanleiding hebben gegeven tot het onmiddellijk bijeenroepen van den ministerraad.

— Op het feestmaal, ter eere van de afkondiging der constitutie, gisteren op het stadhuis gegeven, heerschte weinig geestdrift. De heer Marrast was afwezig. Geen enkele toast werd uitgebragt. Ook zag men het korps diplomatiek niet op het feest.

— De afkondiging der constitutie had gisteren te Versailles plaats. Even als te Parijs, had men de gebeden der Kerk bij die gelegenheid gevraagd. De generaal Cavaignac hield eene luisterrijke wapenschouwing, en de bisschop las de mis op eene estrade, die voor het paleis, tegenover de groote dreef naar Parijs was opgericht. Op het oogenblik der elevatie, heeft de infanterie, als door een electrieke schok getroffen, eene knie gebogen en presenteerde het geweer.

— Niet alleen ziet men overal feestmalen van volwassen mannen, maar zelfs vrouwen en kinderen wonen politieke banketten bij. Eergisteren waren op een socialistisch feestmaal alhier, kinderen van 8 en 9 jaren tegenwoordig, die toasten uitbragten. Op een feestmaal, het familie-maal geheeten, waren onder de 1200 genoodigden vier honderd vrouwen en een honderd kinderen. Het regt om in het openbaar te spreken en functien te bekleeden (de militaire dienst evenwel uitgezonderd) werd voor het schoon geslacht geëischt.

— Op het banket der Montagne gisteren gehouden, onder het presidium van den burger Lamennais, heeft

men zich niet bepaald bij het brengen van toasten Robespierre, Saint-Just en Couthon, maar de burgemeester Ribeyrolles, hoofd-redacteur van de *Reforme* plaatste den burger Marat boven Robespierre.

— De kansen voor het presidentschap blijven voor beide kandidaten nog zeer onbepaald. Prins Lodewijk heeft veel terrein te Parijs, maar heeft eene ontzettende meerderheid voor zich in de departementen.

— De zittingen der nationale vergadering leveren niet merkwaardigs op, wegens het gering aantal aanwezige leden.

— Heden is hier het bericht ontvangen van het overlijden van Mehemet-Ali.

— In de toespraak van de *Morning-Post* aan de Fransche Royalisten leest men de volgende zinsneden:

„Frankrijk heeft zijne anarchische proeven begunst met een regeringsvorm, waarover het meerendeel der Franschen onverschillig denkt of waartegen het vijandig gezind is.

„Aan het hoofd van een schijn van Republiek, welks duurzaam bestaan niemand gelooft, zelfs zij die haar hebben ingesteld, heeft men een schijn-dictatorschap gesteld en thans wordt eene algemeene kiezing ingeroepen, niet om instellingen te bekrachtigen, die Frankrijk uit den grond zijns harten verfoeit, alleen met het doel om een man te kiezen, die zal zijn deze instellingen te beschermen, en die gelijk ook de magt zal hebben van ze omver te werpen zoo hij daarin eenig voordeel ziet.

„Wat de stemming van 10 December ook oplevert, hetzij Frankrijk eene treurige parodie van het keizerrijk worde, hetzij het zich te bukken hebbe voor een der eenige Arabieren in Algerië in de oogen gesteld heeft, — het onmiddellijk gevolg zal zijn een hervatting strijd tuschen dwingelandij en regeringloosheid, gende met eene nieuwe uitbarsting van dien goddelooze vulkaan, die reeds eenmaal Europa onder bloed en puin hoopen bedolven heeft.

„Schrandere staatslieden misleiden zich niet omtrent de vermeijdelijke gevolgen van een stelsel, dat op omverwerping en verloochening der wettige regten en der algemeene gankelijke beginselen van orde en behoud der maatschappij gegrond is; eene 60jarige ondervinding heeft de natie ten genoegzaam ingelicht, en thans moeten de volken van de steden Weenen en Berlijn de volken van de dorpen waarschuwen. Het zou dus eenige verbazing kunnen wekken, wanneer de Fransche royalisten beraadslagen, tusschen de beide voornaamste mededingers te kiezen of wel een derde in het spel te brengen. Men kon nu de vraag doen: „Wat hebben de aanhangers van het keizerrijk ningschap met de verkiezing van een president der natie publiek te maken?”

„Wat men in Frankrijk de legitimistische partij noemt, is, als geheel beschouwd, het beste deel des volks. Het leen bij die partij zijn bewaard gebleven de heilzaamste van trouw jegens de overheden, de gezonde denkbeelden van regt, de voor de openbare orde gunstige grondbeginselen, in één woord de zeden en gewoonten. De natie den roem en den voorspoed verschaffen, derzelve duur verzekeren; uit een staatkundig oogpunt beschouwd, zijn zij over het algemeen de meest nuttige lieden des koninkrijks; geheel Europa laat hun regerings-wedervaren en betreurt om die reden hunne ongelukkige schoone die rampen, 't kan niet ontkend worden, dat zij zaakt zijn door de misslagen der regeringen, wier keuzen steun zij waren.

„De zending der Fransche koningsgezinden is dus erkend en naar waarde geschat. Indien het met de raadslieden des Hemels overeenkomt, dat Frankrijk behouden blijft en dat orde en zedelijkheid er op nieuw heerschen, is het door hen, door hunne leer, dat deze verandering kan geschieden: zij moeten voor alles blijven wat zij zijn: de onverschrokken belijders van het regt en de onwrikbare leerstellingen, die het eenig middel heils zijn te midlen van den algemeenen tuimel, die thans in staatkundige en godsdienstige aangelegenheden heerscht.

„Zij moeten zich echter niet verontrusten over zorgende houding, die de opperste vertegenwoordiger van het regt dat zij verdedigen, aanneemt. Om het gedrag van den wettigen erfgenaam van Hendrik IV te waarde te beoordeelen, zal het aan edele harten vallen, zijn na te gaan hoe veel voordeel de zaak der monarchie er tot dusverre van heeft getrokken, dat zij verandering is geworden door wapenen ontleend aan het arsenal der revolutie.

„Hendrik V is geen pretendent, die in het strijd treedt met eenige heerschzuchtige gelukzoekers. Hij is bij zijne geboorte het onuitwischaar zegel van het koningschap op zijn voorhoofd gedrukt. Hij heeft noodig iets voor zijn regt in te roepen; dat regt is dat van de natie zelve, die van de eenen zijde de andere vervallen, eindelijk zal erkennen, dat het eenige redmiddel overblijft.

„De prins bejammert de rampen zijner overleden vader maar hij conspireert niet; hij volgt echter met een ophoudelijke aandacht den betreurenswaardigen strijd schen het goed en het kwade.

lijkt de pogingen, welke dan ook, goed, die de denkers ten gunste der monarchie in het werk stelden. Ofschoon hij de moeilijke en gevaarlijke stelling koningen in den tegenwoordigen tijd wel bevroedt, hij vastelijk voornemens de pligten, welke die betrekking hem oplegt, en van wier hoog gewicht hij innig overtuigd is, naar behooren te vervullen. Hij is gereed overal te verschijnen, waar de hooge zending erkend wordt; die hij komt vervullen.

De herstelling van zijn troon, welke ook de middelen der werktuigen daartoe zijn, moet niet gelijk gesteld worden met eene overwinning of met eene zegepraal, want 't is een vader die na eene lange afwezigheid onder verzoende kinderen terug komt om hen in hunnen troosten en huene wonden te heelen. Dat de royalisten hunne gezamenlijke pogingen aanwenden om hunne verdoolde broederen te overtuigen, dat, zonder een oprugte terugkeer tot het beginsel van recht, de omwenteling nooit verbroken, maar geheel in rep en roer gebragt en vervolgens aan ijsselijke onderwerpen zal worden, en dat de natien, die van vooruit te gaan, tot de barbaarsheid zullen terugkeeren. Ten gunste van den vooruitgang moet de conservatieve beginselen van vroeger weder inroepen, die den roem en het geluk onzer vaderen uitmaakt hebben en aan wie zelfs het tegenwoordige rijk zijn bestaan en zijne grootheid verschuldigd is. Sinds drie achtereenvolgende geslachten zijn een aantal wijzigingen ten gronde gegaan en vele betrekkingen zijn veranderd; maar zedelijkheid en rechtvaardigheid zijn onafgebroken gebleven, en vergaan nimmer. Om ze echter op te heffen van het hoofd van den staat tot in de geringste standen der maatschappij, is de wederopbouw van den wetigen troon onvermijdelijk. Aan deze moeilijke taak heeft de prins besloten zijn geheel leven toe te wijden; en de opvoeding die hij ontving heeft in de school des ongeluks, heeft hem verrijkt met de best geschikte middelen en eigenschappen om die taak met goed gevolg te volbrengen.

Te Lissabon liep bij het afzenden der berichten (12 Nov.) het gerucht, dat de maarschalk Saldanha, president van den ministerraad, zijn ontslag had ingediend, tengevolge van een geschil, dat tusschen hem en de kroon ontstaan was over het opleggen van quarantaine aan Engelse schepen in de Portugesche havens. Saldanha wilde dezen maatregel handhaven, terwijl de Koningin dien wilde afschaffen; zij schijnt heimelijk daartoe gezonden te zijn door de partij der cortes, die tot elken prijs weder aan het bewind wil komen.

DUITSCHLAND.

BERLIJN, 20 Nov. Onze toestand blijft nog altijd dezelfde, de staat van beleg blijft voortduren; de bladen, die zich niet aan de censuur der politie willen onderwerpen, zijn geschorst, en de ontwapening gaat haren gang, terwijl de nationale vergadering bij haren tijdelijken wederstand blijft volharden. De koning moet eene nota aan Rusland hebben gezonden, in welke hij te kennen geeft, in de maand Maart eene constitutie aan zijn volk beloofd te hebben en daarop de vertegenwoordigers des volks te hebben bijeengeroepen, maar dat het volk de verworvene vrijheden misbruikt hebbende, hij hetzelfde eene staatsregeling zal verleenen en van alle interventie hoopt verschoond te blijven. Men zegt dat de aartsbischop Johann van Oostenrijk voornemens is als Rijksvoogd over Duitschland te bedanken, en als zoodanig opgevolgd zal worden door den prins van Pruisen.

In de Frankfurter vergadering is Maandag het volgende besluit genomen:

De Rijksvergadering, geleid op haar besluit van den 14 dezer, en op de intusschen p'aats gehad hebbende gebeurtenissen, vordert het centraal bestuur op, het, door de zich in Berlijn bevindende Rijks commissarissen daar heenen te wenden, dat er een ministerie worde benoemd, hetwelk het vertrouwen van het land bezit. Het besluit door de in Berlijn verblevene vergadering genomen tot schorsing van het heffen der belastingen, verklaart zij, als een openbaar wedersprekkelijk, de maatschappij met gevaar bedreigend besluit, uitrukkelijk voor nul en nietig. Voorts verklaart zij de aan het Pruisische volk beloofde en gewaarborgde regten voor alle inbreuk te zullen bewaren.

In de Badensche stad Tauber-bischofsheim heeft Dr. Buss groot gevaar geloopt van door het graauw vermoord te worden. Hij had voor de Katholieke bevolking eene redevoering gehouden, waarin hij de oprigting eener Pius-Vereeniging aanpreekt, hetgeen de woede der republikeinen had gaande gemaakt. Het gepeupel eischte zijn bloed en dreigde het huis in te breken. Eene uitkomst was er niet, toen gelukkig eene oude dienstmaagd zich herinnerde, dat er vroeger in den achtermuur eene deur had bestaan, welke tot eene aangrenzende woning toegang verleende, en door een halve steens muur vervangen en met een behangsel bedekt was. Daarin werd nu met de bijl eene opening gehakt, waardoor het Dr. Buss mogelijk werd de wijkte nemen, om na een weinig rust in het holst van den nacht, onder eene doo-

dende jagsneeuw, naar het gebergte te vlugten, zijn leven te redden.

— Te Bonn is de burgerweer, daartoe opgeroepen door hare officieren, tot het besluit gekomen om allen die tengevolge der verklaring van de nationale vergadering zouden weigeren de belasting op het geslacht en gemaal te voldoen, des noods gewapenderhand te ondersteunen.

— Men schrijft uit Wurzburg van den 14ten Nov.: Morgen zal het gezamenlijk Episkopaat alhier in den Dom eene plegtige dienst bijwonen, die de oudste der bisschoppen, aartsbisschop Urban van Bamberg als sluit-en dankdienst zal opdragen. Onmiddellijk na deze godsdienstige verrigting, zullen reeds onderscheidene der heeren Bisschoppen ons verlaten, hoewel er nog tegen donderdag eene zitting of bijeenkomst bepaald is, zoodat de meesten eerst tegen vrijdag of zaterdag zullen kunnen vertrekken. Ook moet de president der synodale conferentie, aartsbisschop v. Geissel nog eenige niet onbelangrijke onderwerpen, welke buiten de reeks der verhandelingen lagen, tegen donderdag in beraadslaging nemen. Daartoe behoort o. a. de vestiging eener KATHOLIEKE UNIVERSITEIT voor geheel Duitschland, welke te rekenen naar den loop der gebeurtenissen, even noodzakelijk als uitvoerbaar zal zijn. Men verzekert bepaaldelijk dat een herderlijk beroep van het gezamenlijk Episkopaat aan het katholieke volk en de geestelijkheid reeds opgesteld is, zoo ook dat er aan een gedenkschrift over de door de vergadering vastgestelde grondslagen betrekkelijk de onvervreembare regten der Kerk en aan een bericht aan den H. Vader gearbeitet wordt. (Rheinische Volkshalle)

— Men schrijft uit Maagdenburg, 16 Nov.: De gisting is hier tot het hoogst geklommen. Ieder oogenblik verwacht men de in staat van beleg verklaring, die de bevelhebber slechts daarom nog niet afgekondigd heeft, wijl hij slechts 2000 man onder zijn bevel had, die niet toereikend zijn voor het bezetten der verdedigingswerken.

Ook Potsdam is in staat van beleg verklaard.

— Men schrijft uit Leutkirch in Wurtemberg dd. 11 November: Sedert twee dagen sneeuwt het hier bijna onophoudelijk. Een zeer sterke wind doet de sneeuw verwaaien, en maakt de wegen onbegaanbaar voor voertuigen en voetgangers.

— Men schrijft uit Breslau: De katholieke hoofdvereeniging in onze stad heeft reeds snelle vorderingen gemaakt; zij vergadert wekelijks en meer dan 3000 personen wonen gemeenlijk deze vergaderingen bij. Het is opmerkelijk dat de democraten en de constitutioneelen, die elkander in Pruisen zoo vinnig bestrijden, het altijd volkomen eens zijn, waanneer zij in die vergaderingen zitting hebben; zoo waar is het, dat de godsdienst alleen thans in staat is om het vergif der staatkundige geschillen onschadelijk te maken. De vrienden der centralisatie en de bureaucraten laten er zich zelden vinden, maar alle overige standen worden er dikwijls vertegenwoordigd. De eerste onderneming, die de katholieke vereeniging van Silezië zich voorstelt tot stand te brengen, is het oprigten van bewaarscholen voor kleine kinderen, en van een genootschap van den H. Vincentius a Paulo, ingerigt als die van Parijs. Men denkt met reden, dat de katholieke vereeniging zich door zulke inrigtingen meer en meer zal uitbreiden en de sympathie des volks zal verwerven.

— De bisschoppen van Moravië hebben op het voorbeeld van die der kerkelijke provincie Salzburg en door hun voorbeeld aangemoedigd, van hunnen kant aan de nationale vergadering van Weenen een memorandum toegezonden, in de krachtigste termen verrat, waarin zij aandringen op de opheffing van alles wat nog bestaat van de wetgeving van Keizer Jozef II, in godsdienstzaken. Zij protesteren namelijk tegen de voorgedij, die de Staat aan de Kerk had opgelegd, met betrekking tot het vrije beheer harer domeinen en eigendommen.

OLLMUTZ, 13 Nov. Keizer Ferdinand heeft dezer dagen aan zijn leger in Italie, de volgende proclamatie gezonden:

De partij der onderstbovenkeering heeft sedert lang hare blikken op u geworpen, want met recht ziet zij in mijn leger een vasten steun van den constitutionelen troon en een beveiligend bolwerk der bedreigde monarchie. U van uwen pligt afkeerig te maken is het doel van hun streven. Deze roekeloze pogingen zullen schipbreuk lijden op de trouw en verknochtheid, welke gij mij en mijn stamhuis steeds betoond hebt. Aan u echter, geliefde zonen van Hongarije en van Croatie, heb ik heden een ernstig woord te rigten; geeft gehoor aan de stem uws konings, wien het heil van uw schoon vaderland evenzeer als u zelven ter harte gaat. In Hongarije is het aan eene misdadige partij gelukt, door kunstgrepen van allerlei aard, den vrede der onderscheidene aldaar sedert eeuwen in broederlijke eendragt levende natien te verstoren, burgeroorlog te doen ontbranden, alle banden van orde en wettelijkheid te verscheuren en zelfs eenige onzer wapenbroeders tot deelneming aan hun muniten te verleiden. Ik weet dat diezelfde partij, onder voorwendsel dat ons vaderland in gevaar was en uwe hulp be-

hoefde, geen middel onbeproefd laat, om u tot trouwbreuk tegen mij te bewegen en den val van den eerwaardigen troon te bewerken, dien uwe vaderen zoo dikwerf met hun bloed verdedigd hebben. Laat u door de woorden dier valsche vaderlandsminnaars niet verleiden. Zij staan in het nauwst verband met Oostenrijks vijanden, zij zijn de hoofdbewerks der tegenwoordige verlegenheden. De door mij den Hongaren verleende vrijheden, de gelijkstelling van alle klassen mijner Hongaarsche onderdanen zijn door mijn koninklijk woord gewaarborgd. Ik zal dat woord gestand doen. Gij echter wankelt niet en blijft de heiligheid van uwen oed indachtig.

Mijne taak zal het, met Godes bijstand, zijn de gestoorde orde en binnenlandschen vrede van Hongarije te herstellen; de uwe is, het gemeenschappelijk vaderland tegen den buitenlandschen vijand, die het bedreigt, te verdedigen. Vertrouwt mij en uwen grijzen veldheer. Hij heeft u tot overwinningen geleid, die u eene roemrijke plaats in de geschiedenis en den dank des vaderlands verzekeren; hij zal thans tot gids dienen op het pad van pligt en eer.

Ollmutz, 27 October 1848."

Men verhaalt ons, zegt de *Observateur de Genève*, zonder het evenwel te bevestigen, dat zij die Mgr. Marilley te Chillon gevangen hielden, niets liever wenschen zouden, dan dat eene ontvlugting gemakkelijk gemaakt werd.

Men voegt er zelfs bij, dat iemand aan onzen bisschop eene wandeling buiten het kasteel heeft voorgeslagen. Mgr. Marilley zou echter kortaf doch met waardigheid geantwoord hebben: »Ik zal Chillon niet verlaten uit eigen beweging noch alvorens mijn vonnis is uitgesproken. De eer der godsdienst, de eer van het bisschoppelijk ambt en mijn eigen eer gebieden zulks dringend.

De verlegenheid van hen die hem gevangen hielden, moet dagelijks grooter worden."

Men schrijft uit Petersburg, 9 November. Door den kapitein van den generaal staf, Issakoff, is hier den 1sten dezer een rapport overgebracht van den opperbevelhebber der legers van den Kaukasus, waarin verslag wordt gedaan van eene schitterende overwinning, door de Russische troepen, na een gevecht, dat van den 26 September tot den 6 October heeft geduurd, in het Samursche district, in de omstreken der vesting Aochti, op Schamyl behaald. Deze laatste, begeerig de bij Gergebil geleden nederlaag wederom goed te maken, besloot in September, toen de Russen door gebrek aan vee en ten gevolge van veelvuldig gevallen sneeuw, van de hoogte naar het dal waren afgekomen, zijn geluk op nieuw te beproeven. Met een aanzienlijke magt viel hij in het Samursche district. De bevolking bood geen tegenstand en de bevelhebber van dat district, de overste Roth, die wegens zijne geringe magt geen weerstand van eenig belang kon bieden, trok strijdende naar de vesting Aochti terug, om welke Schamyl het beleg sloeg. De geheele bezetting der vesting bedroeg 500 man.

Den 28 September opende Schamyl zijn vuur tegen de vesting. Een kruidmagazijn werd reeds den zelfden dag in brand geschoten, en onder begunstiging van de daardoor ontstane verwarring, beproefde Schamyl den storm, welke echter werd afgeslagen. Den 29 verscheen op de hoogten het Dagestansche detachement, onder aanvoering van den adjudant-generaal prins Argutinski Dolgorucki. Den 2 October beproefde de vijand andermaal de vesting op onderscheidene punten te bestormen, doch werd moedig door de bezetting met groot verlies teruggedreven. Zelfs vrouwen, waaronder de dochter van den overste Roth en van den luitenant-ingenieur Chreschtschitzki, namen deel aan het gevecht.

Den 3 werd een nieuwe storm wederom afgeslagen. Den 4 zag men in de vijandelijke legerplaats groote beweging en reeds besloot de bezetting, wanneer de vijand de stad meester werd, haar in de lucht te laten springen, toen deze afstrok. Deze beweging werd veroorzaakt door het naderen van het Dagestansche korps. Na een hardnekkig gevecht van onderscheiden uren werd eindelijk de vijand uit de door hem genomen sterke positie verjaagd, met achterlating van 3 vaandels; ruim 300 dooden bleven op het slagveld en 70 gevangenen vielen den keizerlijke troepen in handen. Het verlies dezer laatste beliep 15 dooden en 158 gewonden, waaronder 6 officieren. Den 5den en 6den werd de vijand vruchteloos vervolgd; hij had zich weder in zijne schuilplaatsen terug getrokken.

Onderscheiden belooningen zijn door den keizer aan de aanvoerders en de troepen, die aan deze overwinning deel namen, toegekend geworden. Zoo is prins Argutinski Dolgorucki benoemd tot ridder der orde van St. Alexander Newski, de overste Roth verheven tot generaal-majoor met een jaarlijks pensioen van 1200 Z. R.; aan het garnizoen van Aochti is een jaar soldij als belooning geschonken, benevens 40 ridderteekenen, om onder de bezetting te verdeelen. De keizer zal nader beschikken over de verzorging der betrekkingen van de gesneuvelde.

